

**bauhaus
zaporizhzhia**

bauhaus

zaporizhzhia

Міжнародна науково-практична конференція “Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухаус. Проблеми збереження модерністської спадщини”

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

19 листопада

- 09:00 Збір і трансфер до БК “Металургів” (учасники із Запоріжжя підходять у БК “Металургів”) Готель Інтурист, пр. Соборний, 135
- 09:15 - 09:45 Реєстрація учасників
БК “Металургів”, вул. Добролюбова, 7
- 09:45 - 12:00 Екскурсія Соцмістом (для учасників конференції)
- 12:00 - 13:00 Ланч-брейк
- 13:00 - 13:30 **Офіційне відкриття, привітання від організаторів**
БК “Металургів”, вул. Добролюбова, 7
Головна зала (2 поверх) / синхронний переклад
- Вольфганг Мьоссінгер**, Генеральний Консул Федеративної Республіки Німеччина
Володимир Буряк, Міський голова міста Запоріжжя
Віктор Кучер, Директор Дніпровської ГЕС
Ірина Черниш, Заступник директора департаменту культури і туризму Запорізької міської ради
Д-р Томас Флієрл, Доктор філософських наук, Веймарський інститут історії та теорії архітектури і планування «Баухаус», голова фонду Херманна Хензельманна
Євгенія Губкіна, Головна координаторка конференції, ГО Urban Forms Center
Юрій Бараннік, Галерея Barannik
- 13:30 - 13:45 Запоріжжя в документах Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г.С. Пшеничного
Владислав Берковський, ЦДКФФА України і мені Г.С. Пшеничного
- 13:45 - 14:00 Стан підготовки до річниці Баухаусу у Магдебурзі
Зьорен Хербст, Міськрада Магдебурга (Німеччина)
- 14:00 - 14:30 Баухаус і конструктивізм: Міжнародний фронт сучасної архітектури міжвоєнного періоду
Д-р Томас Флієрл, Доктор філософських наук, Веймарський інститут історії та теорії архітектури і планування «Баухаус», голова фонду Херманна Хензельманна (Німеччина)
- 14:30 - 15:00 Запоріжжя кінця 1920х - початку 1930х в розвитку модерністської архітектури України
Світлана Смоленська, Доктор архітектури, Харківський національний університет будівництва і архітектури (Україна)
- 15:00 - 17:30 **Панель 1: Що робить об’єкти модернізму особливими? Історичні, політичні, ідеологічні, соціологічні передумови: міжнародні аспекти**
Головна зала (2 поверх) / синхронний переклад
- Модерністське селищне будівництво в Магдебурзі в 1920-і рр.
Міхаель Штонеберг, Культурно-історичний музей Магдебурга (Німеччина)
- Архітектура шкільних будівель з 1920-х рр. післявоєнного періоду в Німеччині, Західній Європі та СРСР
Йорг Мьозер, Архітектурне бюро “Milde und Moeser Architekten” (Німеччина)
Олександр Шевчук, Архітектор (Україна)
- Модерністські шкільні будівлі довоєнної Польщі - питання архітектури і реставрації
Міхал Пшчулковський, Академія образотворчих мистецтв у Гданську (Польща)
- Архітектура раннього модернізму в забудові Катеринослава – Дніпропетровська
Ігор Богданов, Головний архітектор Дніпропетровської області (Україна)
Валентин Старостін, Агентство розвитку Дніпра (Україна)
- Житлові і громадські будівлі міжвоєнного періоду в Брно. Робота Методичного центру сучасної архітектури в Брно
Власта Лоутоцька, FORM ARCH (Чехія)
- Три реставрації бібліотеки Альваро Аалто: до історії регіонального модернізму в оспорюваній прикордонній зоні
Ксенія Літвіненко, Інститут сучасної історії, Чеська академія наук (Чехія)
- Модераторка – Євгенія Губкіна, ГО Urban Forms Center (Україна)
- 17:30 - 18:00 Панельна дискусія
- 15:00 - 17:30 **Панель 2: Що робить об’єкти модернізму особливими? Історичні, політичні, ідеологічні, соціологічні передумови: національні аспекти**
Бокова зала (2 поверх) / без перекладу
- Міжвоєнний модернізм в Запоріжжі: віхи історії
Павло Кравчук, Управління культури Запорізької міськради (Україна)

Творчість братів Весніних в контексті проектних методів міжнародного руху

Тимур Вахітов, Московський архітектурний інститут (Росія)

Вивчення і охорона архітектурної спадщини Києва 1920-30-х років: проблеми та досягнення

Олена Мокроусова, Київський науково-методичний центр по охороні, реставрації та використанню пам'яток історії, культури і заповідних територій (Україна)

Архітектура львівського житла в період між Австро-Угорською монархією і приходом радянської влади

Юлія Богданова, Інститут архітектури Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Розвиток функціоналізму в архітектурі Луцька

Інна Абрамюк, Луцький національний техуніверситет (Україна)

Історико-культурний потенціал соцміст

Людмила Корнєєва, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя (Україна)

Модератор – Кирило Ліпатов, ГО Urban Inst. (Україна)

17:30 - 18:00 Панельна дискусія

18:00 - 18:30 Кава-брейк

18:30 - 20:00 **Круглий стіл "Вивчення та популяризація спадщини міжвоєнного модернізму"**

Головна зала (2 поверх) / синхронний переклад

Бен Бушфельд, Константін Гудков, Олександр Дуднєв, Наталія Мєлікова, Семен Широчин, Ліна Дегтярьова, Роман Акбаш, Олексій Добряков, Олена Семенець, Оксана Чабанюк, Василь Степаненко, Світлана Біленкова, Віктор Кривоносов, Петро Бойко

Модераторка – Наталія Єрьоменко, ГО Інша освіта

14:00 - 20:00 Кінопоказ архівних відеозйомок Запоріжжя (йде паралельно з усією програмою)
Кімната 128 (1 поверх)

20:15 Кінопоказ архівних відеозйомок Запоріжжя (йде паралельно з усією програмою)
Кімната 128 (1 поверх)

20 листопада

10:00 Збір і трансфер до Дніпровської ГЕС (учасники із Запоріжжя підходять до прохідної Дніпровської ГЕС)
Готель Інтурист, пр. Соборний, 135

10:30 - 11:45 Екскурсія по Дніпровській ГЕС (для учасників конференції)
Дніпровська ГЕС, вул. Вінтера, 1 (навпроти Палацу Культури Енергетиків)

11:45 - 12:00 Трансфер до Палацу Культури Металургів

12:00 - 13:00 Ланч-брейк

13:00 - 15:30 **Панель 3: Як поліпшити захист об'єктів модернізму? Правові механізми і технічні особливості**

Головна зала (2 поверх) / синхронний переклад

Концептуальні підходи, правові основи і стратегії збереження пам'яток для вирішення проблеми поводження з модерністською архітектурою

Йорг Хаспел, Берлінське відомство з охорони пам'яток (Німеччина)
(доповідь Йорга Хаспела зачитуватиме Бен Бушфельд)

Проблеми збереження спадщини міжвоєнного модернізму в Запоріжжі

Павло Кравчук, Управління культури Запорізької міськради (Україна)

Архітектурні пам'ятники та історичні ансамблі в містобудівній документації за німецьким містобудівним кодексом. Інструментарій для збереження, зміни функціонального призначення та ревіталізації
Торальф Вайзе, Фонд підтримки будівельної галузі (Україна)

Вплив архітектурних та містобудівних об'єктів міжвоєнного модернізму на результати визначення меж та режимів використання історичних ареалів, зон охорони пам'яток Запоріжжя

Олександр Харлан, Український державний інститут культурної спадщини (Україна)

Практичні проблеми і досвід збереження пам'яток на прикладі берлінських житлових поселень епохи модернізму

Вінфрід Бренне, Архітектурне бюро "Brenne Architekten" (Німеччина)

Особливості реставрації архітектурних пам'яток 1920-30 рр. на прикладі Будинку Державної Промисловості (Держпром) в Харкові
Володимир Новгородов, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова (Україна)

Науково-технічні проблеми експлуатації будівель в складних інженерно-геологічних умовах (на прикладі «Шостого селища» в Запоріжжі)

Віктор Шокарев, Запорізьке відділення ДП "Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій" (Україна)

П'ять творчих проектів для активізації громадянського суспільства у селищі Хуфайзен Бруно Таута

Бен Бушфельд, Комунікаційний дизайнер (Німеччина)

Модераторка – Євгенія Губкіна, ГО Urban Forms Center (Україна)

15:30 - 16:00 Панельна дискусія

16:00 - 16:30 Презентація результатів воркшопу студентів з Німеччини та України

Вєра Хайнеманн, Університет Баухауса у Веймарі (Німеччина),
Світлана Смоленська, Доктор архітектури, Харківський національний університет будівництва і архітектури (Україна)
Головна зала (2 поверх) / синхронний переклад

16:30 - 17:00 Кава-брейк

17:00 - 17:30 Презентація результатів партисипативного проекту "Моє соцімісто"

Яна Брик, Катерина Шульга, ГО Місто-сад
Головна зала (2 поверх) / синхронний переклад

17:30 - 19:30 **Круглий стіл "Збереження культурної та архітектурної спадщини міжвоєнного модернізму"**

Головна зала (2 поверх) / синхронний переклад

Олена Горошко, Олена Рофе-Бекетова, Олександр Каверін, Володимир Мацокін, Станіслав Бондаренко, Анастасія Гулак, Зоя Панова, Андрій Согорін, Віталій Араньо, Олеся Скалянська, Анна Ковальова, Павло Назаренко, Артем Єрьоменко, Тетяна Балуква, Ігор Копиляк, Аннемарі Роте

Модераторка – Наталія Єрьоменко, ГО Інша освіта

13:00 - 19:30 Кінопоказ архівних відеозйомок Запоріжжя (йде паралельно з усією програмою)
Кімната 128 (1 поверх)

19:30 - 21:30 Прийом на запрошення Генерального консульства (в рамках Тижнів Німеччини)

22:00

Прийом на запрошення Генерального консульства (в рамках Тижнів Німеччини)

International Research-to-Practice Conference

“Zaporizhia modernism and Bauhaus school: universality of phenomena.
Problems of preserving modernist heritage”

Conference Program

19 November

- 09:00 Gathering and transfer to the Palace of Culture “Metalurgs” (participants from Zaporizhia approaching the Palace of Culture “Metalurgs”) #135 Soborny Ave., Intourist Hotel
- 09:15 - 09:45 Registration of participants #7 Dobroljubov St., Palace of Culture “Metalurgs”
- 09:45 - 12:00 Excursion to Socialist City (for conference participants)
- 12:00 - 13:00 Lunch break
- 13:00 - 13:30 **Official opening, welcome words from organizers** #7 Dobroljubov St., Palace of Culture “Metalurgs” Main Hall (2nd floor) / Simultaneous translation
- Wolfgang Mössinger**, German Consul General, Consulate General of the Federal Republic of Germany
Volodymyr Buriak, City Mayor of Zaporizhia
Victor Kucher, Director, DniproHES (Dnipro Hydroelectric Power Plant)
Iryna Chernysh, Deputy Director, Department of Culture and Tourism of Zaporizhia City Council
Dr Thomas Flierl, PhD, Bauhaus Institute of History and Theory of Architecture and City Planning, Bauhaus University Weimar, Chairman of Hermann Henzelmann Fund
Ievgeniia Gubkina, Chief conference coordinator, NGO Urban Forms Center
Yuri Barannik, Barannik Gallery
- 13:30 - 13:45 Zaporizhia in documents of Photo and Sound Archive named after G. S. Pshenichny **Vladislav Berkovsky**, Photo and Sound Archive named after G. S. Pshenichny (Ukraine)
- 13:45 - 14:00 State of preparation for Bauhaus anniversary in Magdeburg **Sören Herbst**, Magdeburg City Council (Germany)
- 14:00 - 14:30 Bauhaus and Constructivism: International Front of Modern Architecture of Interwar Period **Dr Thomas Flierl**, PhD, Bauhaus Institute of History and Theory of Architecture and City Plan., Bauhaus University Weimar, Chairman of Hermann Henzelmann Fund (Germany)
- 14:30 - 15:00 Zaporizhia of late 1920s - early 1930s in Context of Developing Modern Architecture of Ukraine **Svitlana Smolenska**, Dr.Sc., Kharkiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
- 15:00 - 17:30 **Panel 1: What makes modernist objects special? Historical, political, ideological, sociological prerequisites: international aspects** Main Hall (2nd floor) / Simultaneous translation
- Modernist settlement construction in 1920s Magdeburg **Michael Stöneberg**, Magdeburg Cultural and Historical Museum (Germany)
- Architecture of School Buildings since 1920s of Post-War Period in Germany, Western Europe and Soviet Union **Jörg Möser**, Architectural bureau “Milde und Moeser Architekten” (Germany)
Oleksandr Shevchuk, Architect (Ukraine)
- Modernist School Buildings of Prewar Poland: Issues of Architecture and Restoration **Michał Pszczołkowski**, Academy of Fine Arts in Gdańsk (Poland)
- Early Modernist Architecture of Yekaterinoslav – Dnipropetrovsk **Igor Bogdanov**, Chief Architect of Dnipropetrovsk Region (Ukraine)
Valentin Starostin, Dnipro Development Agency (Ukraine)
- Housing and Civil Constructions in Brno between Wars. Work of Methodical Centre of Modern Architecture in Brno **Vlasta Loutocká**, FORM ARCH (Czech Republic)
- Three Restorations of Alvar Aalto Library: Towards History of Regional Modernism in Contested Borderland **Ksenia Litvinenko**, Institute of Contemporary History, Czech Academy of Sciences (Czech Republic)
- Moderator – Ievgeniia Gubkina, NGO Urban Forms Center (Ukraine)
- 17:30 - 18:00 Panel discussion
- 15:00 - 17:30 **Panel 2: What makes modernist objects special? Historical, political, ideological, sociological prerequisites: national aspects** Side Hall (2nd floor) / Without translation
- Interwar Modernism in Zaporizhia: Milestones of History **Pavlo Kravchuk**, Department of Culture, Zaporizhia City Council (Ukraine)
- Vesnin Brothers Creative Work in Context of International Movement Design Methods **Timur Vakhitov**, Moscow Architectural Institute (Russia)
- Studying and Protecting Kyiv Architectural Heritage of the 1920-1930s: Issues and Achievements **Olena Mokrousova**, Kyiv Research and Methodology Center for Preservation, Restoration, and Use of Historical and Cultural Monuments and Nature Reserves, ICOMOS (Ukraine)
- Lviv Housing Architecture in Period Between Austro-Hungarian Monarchy and Arrival of Soviet Regime **Julia Bogdanova**, Institute of Architecture, Lviv Polytechnic National University (Ukraine)
- Development of Functionalism in Architecture of Lutsk **Inna Abramyuk**, Lutsk National Technical University (Ukraine)
- Historical and Cultural Capacity of Socialist Cities **Lyudmila Korneeva**, Nizhyn State Mykola Gogol University (Ukraine)
- Moderator – Cyrill Lipatov, NGO Urban Inst. (Ukraine)
- 17:30 - 18:00 Panel discussion
- 18:00 - 18:30 Coffee break
- 18:30 - 20:00 **Round Table “Study and Popularization the Heritage of Interwar Modernism”** Main Hall (2nd floor) / Simultaneous translation
- Ben Bushfeld**, **Konstantin Gudkov**, **Alexander Dudnev**, **Natalia Melikova**, **Semen Shirochin**, **Lina Degtiarova**, **Roman Akbash**, **Oleksiy Dobryakov**, **Olena Semenech**, **Oksana Chabanyuk**, **Vasyl Stepanenko**, **Svitlana Bilenkova**, **Viktor Kryvonosov**, **Petro Boyko**
- Moderator – Natalia Yeryomenko, NGO Insha Osvita
- 14:00 - 20:00 Demonstrating archival videos about Zaporizhia (runs simultaneously with the program) Room 128 (1st floor)
- 20:15 Transfer to hotel

20 листопада

- 10:00 Gathering and transfer to DniproHES (participants from Zaporizhia approaching DniproHES check point) #135 Soborny Ave., Intourist Hotel
- 10:30 - 11:45 Excursion to DniproHES (for conference participants) #1 Vinter St., DniproHES (in front of the Palace of Culture "Energetics")
- 11:45 - 12:00 Transfer to the Palace of Culture "Metalurgs"
- 12:00 - 13:00 Lunch break
- 13:00 - 15:30 **Panel 3: How to improve protection of modernist objects? Legal mechanisms and technical features**
#7 Dobrolyubov St., Palace of Culture "Metalurgs"
Main Hall (2nd floor) / Simultaneous translation

Conceptual Approaches, Legal Frameworks and Strategies for Preserving Monuments to Address Problems of Dealing with Modernist Architecture

Jörg Haspel, Berlin Heritage Conservation Authority (Germany)
(Jörg Haspel's presentation will be read by Ben Bushfeld)

Problems of Preserving Heritage of Interwar Modernism in Zaporizhia
Pavlo Kravchuk, Department of Culture, Zaporizhia City Council (Ukraine)

Architectural Monuments and Historical Ensembles in Town-planning Documentation on German Town-planning Code. Tools for Preserving, Changing the Functional Purpose and Revitalization
Toralph Weise, Foundation for Support of Construction Industry (Ukraine)

Effect of Architectural and Urban Objects of Interwar Modernism on the Results of Determining Boundaries and Modes of Use of Historic Habitats and Monument Protection Areas in Zaporizhia
Olexander Kharlan, Ukrainian National Institute of Cultural Heritage (Ukraine)

Practical Issues and Experience of Preserving Monuments (Berlin Residential Settlements of Modernism Epoch as case in point)
Winfried Brenne, Architectural bureau "Brenne Architekten" (Germany)

Features of Restoring Architectural Monuments of the 1920-1930s (House of State Industry in Kharkiv as case in point)
Volodymyr Novgorodov, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (Ukraine)

R&D Issues of Building Operation in Complex Engineering and Geological Conditions (Sixth Settlement in Zaporizhia as case in point)
Viktor Shokarev, Zaporizhia branch of State Research Institute of Building Structures State Enterprise (Ukraine)

Five Design Thinking Projects for the Activation of Civil Society in Bruno Taut's "Hufeisensiedlung"
Ben Buschfeld, Communication Designer (Germany)

Moderator— Ievgeniia Gubkina, NGO Urban Forms Center (Ukraine)

- 15:30 - 16:00 Panel discussion
- 16:00 - 16:30 Presentation of the results of the workshop of students from Germany and Ukraine
Vera Heinemann, Bauhaus University Weimar (Germany),
Svitlana Smolenska, Dr.Sc., Kharkiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
Main Hall (2nd floor) / Simultaneous translation
- 16:30 - 17:00 Coffee break
- 17:00 - 17:30 Presentation of the results of the "My Sotsmisto" participatory project
Yana Bryk, **Kateryna Shulga**, NGO Misto-Sad
Main Hall (2nd floor) / Simultaneous translation
- 17:30 - 19:30 **Round Table "Preserving the Cultural and Architectural Heritage of Interwar Modernism"**
Main Hall (2nd floor) / Simultaneous translation

Olena Goroshko, Olena Rofe-Beketova, Oleksandr Kaverin, Volodymyr Mat-sokin, Stanislav Bondarenko, Anastasiya Gulak, Zoya Panova, Andriy Sogorin, Vitaliy Aranio, Olesia Skalianska, Anna Kovaliova, Pavlo Nazarenko, Artem Yeriomenko, Tetyana Balukova, Igor Kopyliak, Annemarie Rothe

Moderator – Natalia Yeryomenko, NGO Insha Osvita

- 13:00 - 19:30 Demonstrating archival videos about Zaporizhia (runs simultaneously with the program)
Room 128 (1st floor)
- 19:30 - 21:30 Reception on invitation of Consulate General (as part of German Weeks)
- 22:00 Transfer to hotel

Проект «Баухаус - Запоріжжя» реалізується в рамках «Тижнів Німеччини в Україні 2017»

Організатори проекту «Баухаус - Запоріжжя»:

Партнери проекту:

Спонсори проекту:

Олександр Харлан Україна OLEXANDR KHARLAN Ukraine

Кандидат архітектури, завідувачий відділом збереження і популяризації культурної спадщини південно-східного регіону Українського державного інституту культурної спадщини (м. Київ), доцент Придніпровської державної академії будівництва та архітектури (м. Дніпро), член бюро Українського національного комітету ІКОМОС.

Candidate of Architecture, Head, Department of Preserving and Promoting Cultural Heritage of South-Eastern Ukraine, Ukrainian National Institute of Cultural Heritage (Kyiv), Associate Professor, Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture (Dnipro), Member, Ukrainian bureau of ICOMOS National Committee

Вплив архітектурних і містобудівних об'єктів міжвоєнного модернізму на результати визначення меж та режимів використання історичних ареалів, зон охорони пам'яток м. Запоріжжя.

Територія міста Запоріжжя (занесеного до Списку історичних населених місць України), разом з ландшафтом, розплануванням, забудовою, об'єктами та пам'ятками культурної спадщини, в 2011 році стала об'єктом дослідження співробітників Науково-дослідного інституту пам'яток охоронних досліджень.

Дослідження проводилися для розробки історико-архітектурного опорного плану та проекту зон охорони культурної спадщини міста. Головною метою роботи постало корегування переліків пам'яток та об'єктів культурної спадщини, визначення (корегування) меж та режимів використання історичних ареалів та зон охорони пам'яток м. Запоріжжя.

Дана робота являла собою опрацювання теми «Проведення досліджень та розробка історико-архітектурного опорного плану...», що розроблялась Державним науково-дослідним інститутом теорії і історії архітектури і містобудування (НДІТІАМ) у 2002-2003 рр. на замовлення інституту «Діпромисто» (м. Київ).

Проведення нових досліджень і коригування роботи пояснювалося змінами та доповненнями, внесеними в законодавчу базу України, а також в вимоги чинних державних будівельних норм.

Практичне значення роботи полягало в тому, що являючись складовою частиною генерального плану міста, вона забезпечувала б охорону культурної спадщини.

Після дослідження архітектурно-містобудівного розвитку Запоріжжя слід визначити що будівництво міжвоєнного періоду залишило пособи значну спадщину на теренах міста.

Під час роботи Дніпробуду в архітектурно-містобудівному образі Дніпровської ГЕС втілено передові на свій час технічні та естетичні тенденції. Цілісний та величний ансамбль органічно пов'язаний з ландшафтом. Монументальним спорудам притаманні простота і гармонія форм. Значні за масштабом і цікаві у технічному та архітектурно-художньому відношенні інженерні споруди мостів через Дніпро. Шосте селище з оригінальною структурою і композицією являє собою яскравий приклад естетики міжвоєнного модернізму з широкими смугами житлової забудови, що чергувалися з вузькими смугами – громадського призначення. З просторами зелених газонів і забудовою, позбавленою висотних доміант і масштабними в планувальному сенсі спорудами-гігантами створювався образ соціміста 1920-х рр. Ці був якісно новий крок в естетичному опануванні міського простору. Ансамблева забудова кварталів та комплексна система громадського обслуговування стали провідними факторами формування житлового середовища.

Генплан «Великого Запоріжжя» суттєво вплинув на подальше формування центрального району міста. У відповідності до нової естетичної настанови образ міста 1920-х потрапляє на другий план. У містобудівній композиції міста починає домінувати класична схема з домінуючими композиційними вісями, новим ядром і новими основними архітектурно-планувальними вузлами загальноміського значення. Вдалість основних ідей довоєнного генплану в певній мірі скоординувала напрямки розвитку його спадкоємця – післявоєнного генерального плану.

Не зважаючи на катаклізми воєнного часу, післявоєнні реконструкції та архітектурно-містобудівні нашарування радянського періоду після 1955 р., квартали, що були збудовані у міжвоєнний період є зразками вдалих містобудівних рішень. Забудова, виконана за проектами знаних майстрів, стала взірцем для архітектурної практики 1930-х рр.

Комплекс факторів і особливостей забудови і планування міста виявлених під час досліджень 2011 р. надали підстави виділити території Четвертого і Шостого селищ, включаючи територію Соціміста в якості історичного ареалу. Більш того, спадкоємність довоєнного і післявоєнного генпланів дозволила для забудови післявоєнного десятиріччя, що має свої архітектурні особливості, чітко виділити в містобудівній структурі міста окремих історичний ареал. В архітектурних творах підкреслювався історичний зв'язок минулого з сьогоденням – важлива відмінна риса того періоду розвитку архітектури, яка мала високу естетичну цінність і яскраву виразність.

Effect of Architectural and Urban Objects of Interwar Modernism on the Results of Determining Boundaries and Modes of Use of Historic Habitats and Monument Protection Areas in Zaporizhya

In 2011, the territory of the city of Zaporizhya (included in the List of historical settlements of Ukraine), along with the landscape, layout, housing, objects, and cultural heritage monuments became the object of research of the fellows of the Research Institute of Memorials.

The research was carried out to develop a historical and architectural supporting plan and a project for protecting the city cultural heritage. The main goal of the work was to adjust the lists of monuments and objects of cultural heritage, to determine (adjust) the boundaries and modes of use of historical habitats and areas of monument protection in Zaporizhya.

This work was a study on the topic titled "Conducting research and developing historical and architectural supporting plan...", which was developed by the State Research Institute of Theory and History of Architecture and Urban Development (NDITIAM) in 2002-2003 at the request of "Dipromisto" Institute (Kyiv).

Conducting a new research and adjusting the work were explained by changes and additions introduced into Ukraine's legislation as well as by requirements of the current state building norms.

The practical importance of this work was that, while being the integral part of the municipal general plan, it would secure the cultural heritage protection.

Upon studying the architectural and urban development of Zaporizhya, it should be determined that the construction of the interwar period left a significant legacy within the city borders.

In the course of the work of the Dniprobud (one of the largest construction organizations in the USSR whose profile was industrial construction and hydroelectric power plant construction), the advanced (for its time) technological and aesthetic trends were introduced in the architectural and artistic image of the Dnipro Hydroelectric Power Plant (DNIPROGES). The integral and majestic ensemble is organically linked with the landscape. The monumental constructions are characterized with simplicity and harmony of forms. The engineering projects of bridges across the Dnipro are significant and interesting in technical as well as in architectural and artistic terms.

The Sixth Settlement with its original structure and composition is a vivid example of the aesthetics of the interwar modernism with wide zones of residential construction, alternating with narrow zones of buildings of public purpose. The image of Sotsmisto (a socialist city) of the 1920s was created with the open spaces of green lawns and housing without sky-high dominants and large-scale giant buildings (in the sense of planning). It was a brand-new step in the aesthetic mastering of urban space. Ensemble housing of blocks and the comprehensive public service system have become the leading factors in the formation of a living environment.

The general plan of Greater Zaporizhya influenced significantly the further formation of the central district of the city. As per a new aesthetic guideline, the image of the city of the 1920s falls into the background. The following classic scheme begins to dominate in the city planning composition: dominant compositional axes, and new core and major architectural and planning units of the urban significance. The success of the main ideas of the pre-war general plan coordinated (to a certain extent) the development of the postwar general plan, its heir.

Despite the wartime cataclysms, post-war reconstructions, and urban-architectural layers of the Soviet period after 1955, the blocks built in the interwar period are the examples of successful city-planning solutions. The housing carried out as per the projects of famous masters, became the example for the architectural practice of the 1930s.

The set of factors and features of city development and planning revealed in the course of research works of 2011 provided grounds for allocating territories of the Fourth and Sixth settlements (including that of Sotsmisto) as a historic habitat. Moreover, the continuity of both the pre-war and post-war general plans made it possible to clearly distinguish a separate historic habitat in the city planning structure for the development of the post-war decade that has its architectural features. The historical connection between past and the present was stressed in works of architecture; it is an important characteristic feature of that architecture development period, which had a high aesthetic value and a vivid expressiveness.